

AKČNÍ PLÁN NA PODPORU RODIN S DĚTMI

pro období 2006 - 2009

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ 2006

Úvod

Vláda České republiky schválila usnesením č. 1305 ze dne 12. října 2005 Národní koncepci rodinné politiky, přičemž místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí uložila předložit vládě do 30. června 2006 akční plán vycházející z této koncepce.

V souladu s citovaným usnesením vlády vychází předkládaný akční plán z Národní koncepce rodinné politiky. Na rozdíl od Národní koncepce rodinné politiky, která se zabývá podporou rodiny ve všech vývojových stádiích rodinného cyklu a maximálně zohledňuje potřebu komplementarity a průřezovosti podpory rodiny¹, je akční plán zaměřen speciálně na:

- ❖ podporu rodin s dětmi jako cílovou skupinu²,
- ❖ a to prostřednictvím 4 oblastí, jejichž rozvoj lze z hlediska efektivní podpory tohoto typu rodiny považovat za klíčový.³

Konkrétní zaměření akčního plánu na podporu rodin s dětmi bylo zvoleno s přihlédnutím k úsilí vlády přijmout opatření směřující k překonání kritického stavu demografického vývoje v České republice a z důvodu nutnosti podporovat rodinu jako prostor formování osobnosti člověka, tvorby lidského kapitálu, výchovy a růstu budoucích generací ve smyslu rozvoje hodnot, individualit, schopnosti samostatného rozhodování o vlastním životě a jeho naplnění.

Cíle stanovené v akčním plánu byly zvoleny tak, aby splňovaly kritérium:

- ❖ reálnosti,
- ❖ uskutečnitelnosti,
- ❖ měřitelnosti (tam, kde to povaha cíle umožňuje),
- ❖ efektivnosti,

Realizace cílů stanovených v akčním plánu spadá do působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí jako resortu koordinujícího plnění opatření vyplývajících z Národní koncepce rodinné politiky, resp. koordinujícího prostřednictvím odboru rodinné politiky a sociální práce tvorbu rodinné politiky jako takové. Dalšími resorty spolupracujícími na plnění cílů jsou vzhledem k jejich působnosti Ministerstvo financí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo zdravotnictví.

¹ Hledisko průřezovosti a komplementarity se promítlo do struktury Národní koncepce rodinné politiky, konkrétně do její speciální části, kapitol 6, 7, 8, 9, 10, tj. kapitol: „Finanční podpora rodiny“, „Služby pro rodinu“, „Slučitelnost profesních a rodinných rolí“, „Rodina a systém vzdělávání“, „Rodina a systém zdravotní péče“ a kapitoly „Podpora rodiny na úrovni krajů a obcí.“

² Vzhledem k tematickému zaměření byl zvolen i název materiálu, tj. „Akční plán na podporu rodin s dětmi na období 2006 - 2009“ (dále jen „akční plán“).

³ Jde o následující oblasti: služby pro rodiny s dětmi, slučitelnost profesních a rodinných rolí, rodinná politika na úrovni krajů a obcí, komplexní finanční podpora rodin s dětmi.

Za účelem splnění cílů akčního plánu byly v rámci Ministerstva práce a sociálních věcí ustanoveny 4 pracovní skupiny odpovídající výše uvedeným klíčovým oblastem podpory rodin s dětmi.⁴

Členy těchto skupin jsou odborníci z resortu financí, školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví, dále zástupci akademické sféry, nestátního neziskového sektoru, zástupci samosprávy a další aktéři občanské společnosti angažovaní a zainteresovaní v oblasti podpory rodin s dětmi.

Konkrétní cíle akčního plánu, které jsou uvedeny v tabulkové části, jsou bližším rozpracováním a specifikací cílů obecně formulovaných v Národní koncepci rodinné politiky, v části týkající se podpory rodin s dětmi, případně jsou z Koncepce převzaty. Splnění těchto cílů je přitom nezbytným předpokladem účinné podpory rodin s dětmi.

Akční plán je zpracován pro tříleté období let 2006 – 2009 s tím, že jeho průběžné plnění bude monitorováno v rámci každoročního hodnocení plnění opatření Národní koncepce rodinné politiky a její aktualizace dle bodu 2 písm. a) usnesení vlády ČR č. 1305 ze dne 12. října 2005. Závěrečnou zprávu o splnění akčního plánu předloží ministr práce a sociálních věcí vládě do 30. června 2009.

⁴ Jedná se o pracovní skupinu: „Služby pro rodiny s dětmi“, „Slučitelnost profesních a rodinných rolí“, „Rodinná politika na úrovni krajů a obcí“ a „Finanční pracovní skupina“.

Aktivity v oblasti podpory rodiny				
Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
I. Rozvoj sítě služeb na podporu fungující rodiny	a) Rozvíjet síť stávajících služeb na podporu fungující rodiny	MPSV	průběžně	Každoroční zpráva o finančně podpořených a úspěšně realizovaných nově rozšířených službách na podporu fungující rodiny
	b) Iniciovat vznik nových služeb na podporu fungující rodiny	MPSV	31.12.2008	Počet finančně podpořených nově vzniklých a realizovaných služeb na podporu fungující rodiny
II. Komplexní koncepce rozvoje služeb na podporu fungující rodiny	a) Vyjasnit terminologii v oblasti služeb na podporu rodiny	MPSV	31.12.2006	Terminologie služeb na podporu rodiny
	b) Zmapovat služby v oblasti podpory rodiny	MPSV	31.12.2006	Přehled nestátních neziskových organizací aktivních v oblasti podpory rodiny
	c) Definovat typologii služeb na podporu rodiny	MPSV	30.6.2007	Typologie služeb na podporu rodiny
	d) Navrhnout způsob evidence, případně registrace služeb na podporu fungující rodiny	MPSV	31.10.2008	Návrh způsobu registrace služeb na podporu fungující rodiny
	e) Navrhnout standardy kvality služeb na podporu fungující rodiny	MPSV	31.12.2008	Návrh standardů kvality služeb na podporu fungující rodiny
	f) Navrhnout efektivnější způsob financování služeb na podporu fungující rodiny	MPSV	31.12.2008	Návrh efektivnějšího způsobu financování služeb na podporu fungující rodiny
III. Program podpory a posilování rodičovských kompetencí rodičovství	a) Vymežit aspekty a cíle kvalitního rodičovství ⁵	MPSV	31.10.2007	Materiál vymezující aspekty a cíle kvalitního rodičovství

⁵ Chování rodiče, které je ve vztahu k dítěti „podporující, posilující“, stanoví hranice jeho chování a podporuje všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Jde o takové rodičovské chování, které plně respektuje důstojnost a nejlepší zájem dítěte ve smyslu Úmluvy o právech dítěte.

Aktivity v oblasti podpory rodiny				
Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
III. Program podpory a posilování rodičovských kompetencí	b) Vypracovat návrh modelového programu podpory a posilování rodičovských kompetencí ⁶	MPSV	31.12.2007	Modelový program podpory a zvyšování rodičovských kompetencí
	c) Zavést do praxe pilotní modelový program podpory a posilování rodičovských kompetencí	MPSV	31.12.2008	Počet školitelů a rodičů zařazených v tomto programu
IV. Rozvoj spolupráce státu a nestátních neziskových organizací v oblasti podpory rodiny	Ustanovit pracovní skupinu pro oblast služeb na podporu rodiny a realizovat její pravidelné setkávání	MPSV	31.12.2007	Realizovaná setkání pracovní skupiny pro oblast služeb na podporu rodiny a výstupy z její práce

⁶ „Osvětová činnost a praktický nácvik v oblasti rodičovských schopností a dovedností směřující k jejich upevnění, prohloubení a zkvalitnění.“

Slučitelnost profesních a rodinných rolí				
Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
I. Zajištění péče o děti z hlediska slučitelnosti rodinných a profesních rolí	a) Analyzovat stávající podmínky a překážky péče o děti do tří let věku z hlediska slučitelnosti profesních a rodinných rolí	MPSV ve spolupráci s MZ	31.10.2007	Analýza podmínek a překážek péče o děti do tří let věku z hlediska slučitelnosti profesních a rodinných rolí
	b) Analyzovat stávající podmínky a překážky péče o děti od tří let věku z hlediska slučitelnosti profesních a rodinných rolí	MPSV ve spolupráci s MŠMT	31.10.2007	Analýza podmínek a překážek péče o děti od tří let věku z hlediska slučitelnosti rodinných a profesních rolí
	c) Vytvořit návrh rozvoje různých typů péče o děti do tří let věku za účelem lepší slučitelnosti rodinných a profesních rolí	MPSV ve spolupráci s MZ	30.6.2008	Návrh rozvoje různých typů péče o děti do tří let věku
	d) Vytvořit návrh rozvoje péče o děti od tří let věku za účelem lepší slučitelnosti rodinných a profesních rolí	MPSV ve spolupráci s MŠMT	30.6.2008	Návrh rozvoje péče o děti od tří let věku
II. Vytváření příznivějších podmínek k slučitelnosti profesních a rodinných rolí v zaměstnavatelské sféře	a) Pomocí S.W.O.T. analýzy zhodnotit podmínky slučitelnosti rodinných a profesních rolí v zaměstnavatelské sféře	MPSV	15.9.2006	S.W.O.T. analýza podmínek slučitelnosti rodinných a profesních rolí v zaměstnavatelské sféře
	b) Vypracovat návrh podpory a motivace zaměstnavatelů umožňujících svým zaměstnankyním a zaměstnancům pečujícím o děti předškolního a školního věku lépe sloučit pracovní a rodinnou roli	MPSV ve spolupráci s MF	31.10.2006	Návrh podpory a motivace zaměstnavatelů umožňujících svým zaměstnankyním a zaměstnancům pečujícím o předškolní i školní děti lépe sloučit pracovní a rodinnou roli
	c) Podporovat osvětu a poradenství v oblasti slučitelnosti rodinných a profesních rolí	MPSV	průběžně	Počet realizovaných projektů na podporu osvěty a poradenství v oblasti slučitelnosti rodinných a profesních rolí

Slučitelnost profesních a rodinných rolí				
Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
III. Angažované otcovství ⁷	a) Analyzovat podmínky angažovaného otcovství	MPSV	31.12.2007	Analýza podmínek angažovaného otcovství
	b) Navrhnout opatření směřující ke zlepšení podmínek angažovaného otcovství	MPSV	31.12.2008	Návrh opatření k podpoře angažovaného otcovství

⁷ Angažované otcovství vykonává angažovaný otec dítěte, který spolupracuje na vedení domácnosti, podílí se na denních povinnostech péče o dítě a aktivně vytváří vzájemný vztah s dítětem. (Definice částečně převzata z německého výzkumu - Nickel, Köcher, in Lamb, 1987)

Rodinná politika na úrovni krajů a obcí				
Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
I. Koncepční zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů	a) Vytvořit dokument, který by byl metodickým doporučením při provádění regionální rodinné politiky a který by krajům sloužil jako podkladový materiál při zpracování regionální koncepce rodinné politiky	MPSV	31.12.2006	Metodické doporučení k provádění regionální rodinné politiky
	b) Vydat metodické doporučení v podobě publikace a zajistit jeho odpovídající distribuci	MPSV	30.6.2007	Vydání a distribuce publikací
	c) Na úrovni krajů zorganizovat semináře k seznámení se s metodickým doporučením k provádění regionální rodinné politiky	MPSV	31.12.2007	Realizované semináře
II. Institucionální zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů	a) Navrhnout způsob, jak nejlépe institucionálně zajistit rodinnou politiku na úrovni obcí a krajů	MPSV	31.10.2006	Návrh institucionálního zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů
	b) Iniciovat vznik orgánu, který by byl zodpovědný za koordinaci rodinné politiky na úrovni obcí a krajů	MPSV	31.10.2006	Vznik orgánu zodpovědného za koordinaci rodinné politiky na úrovni obcí a krajů
III. Finanční zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů	Navrhnout systém efektivního financování realizace opatření rodinné politiky na úrovni obcí a krajů (family budgeting)	MPSV	31.12.2007	Návrh systému efektivního financování realizace opatření rodinné politiky na úrovni obcí a krajů
IV. Rozvoj partnerství všech aktérů rodinné politiky na úrovni obcí a krajů	a) Podporovat začlenění problematiky rodiny do komunitního plánování	MPSV	31.12.2008	Počet komunitních plánů obsahujících problematiku rodiny
	b) Podporovat inovativní formy partnerství na místní a regionální úrovni subjektů, které mohou ovlivnit životní podmínky rodin	MPSV	31.12.2008	Realizované projekty týkající se partnerství na místní a krajské úrovni subjektů, které mohou ovlivnit životní podmínky rodin

Komplexní finanční podpora rodiny s dětmi

Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
I. Efektivnější daňová podpora rodin s dětmi	a) Analyzovat formy daňového zvýhodňování rodin s dětmi	MPSV ve spolupráci s MF	31.12.2006	Materiál analyzující daňovou podporu rodin s dětmi
	b) Navrhnout způsob efektivní daňové podpory různých typů rodin	MPSV ve spolupráci s MF	31.3.2007	Návrh efektivní daňové podpory rodin s dětmi
II. Efektivnější finanční podpora mateřství a rodičovství v systému sociálního zabezpečení	a) Vypracovat věcný návrh efektivnější finanční podpory mateřství a rodičovství v systému sociálního zabezpečení	MPSV	31.3.2007	Návrh efektivnější finanční podpory v mateřství a rodičovství v systému sociálního zabezpečení
	b) Zhodnotit konstrukci přídatku na dítě v rámci systému státní sociální podpory	MPSV	31.10.2006	Materiál zhodnocující efektivitu a účelovost současné konstrukce přídatku na dítě, včetně analýzy nedostatků
III. Vytváření příznivých materiálních podmínek pro rodiny s dětmi	a) Vypracovat analýzu finanční situace rodin s dětmi	MPSV	30.6.2007	Analýza finanční situace rodin s dětmi
	b) Vypracovat studii mapující potřeby vícedětných rodin a jejich materiální podmínky	MPSV	30.6.2007	Analýza potřeb a materiálních podmínek vícedětných rodin
	c) Vypracovat návrh vhodné formy podpory vícedětných rodin	MPSV	31.12.2007	Návrh forem podpory vícedětných rodin
	d) Analyzovat dopad navržených forem podpory vícedětných rodin na státní rozpočet	MPSV ve spolupráci s MF	31.12.2008	Analýza dopadu navržených forem podpory vícedětných rodin na státní rozpočet

Komplexní finanční podpora rodiny s dětmi

Cíl	Činnost	Zodpovídá	Termín	Výstupy
III. Vytváření příznivých materiálních podmínek pro rodiny s dětmi	e) Zpracovat studii mapující potřeby neúplných rodin s dětmi a jejich materiální podmínky	MPSV	31.12.2006	Studie mapující potřeby a materiální podmínky neúplných rodin s dětmi
	f) Na základě vypracované studie mapující potřeby neúplných rodin navrhnout efektivní způsob podpory neúplných rodin s dětmi, včetně analýzy jeho dopadu na státní rozpočet	MPSV ve spolupráci s MF	31.12.2008	Návrh podpory neúplných rodin s dětmi včetně analýzy jeho dopadu na státní rozpočet
	g) Navrhnout systém efektivního financování realizace rodinné politiky	MPSV ve spolupráci s MF	31.12.2007	Návrh efektivního financování realizace rodinné politiky